

پس از تحریم انتخابات توسط شورای عالی اصلاح‌طلبان، احزاب این جبهه می‌گویند رئیس دولت اصلاحات از فهرست آنها حمایت کرده است

روزه سیاسی با صبحانه، نهار و شام

چرا با فرمان خاتمی حتی نزدیک‌ترین افراد به وی سرخط نمی‌شوند، از یک فروپاشی تشکیلاتی، متأثر از فروپاشی سیاسی خبر می‌دهد و گویای این است که شاید مدت‌ها زمان نیاز باشد تا اصلاح‌طلبان بتوانند خود را بازیابی کنند و حتی مساله لیدری خود را مرتفع سازند. مساله‌ای که حداقل تا سال ۹۶ مزیت آنها نسبت به اصولگرایان بود ولی حالا آنها هم از این ناحیه دچار مشکل شده‌اند. این حرفی است که کرباسچی، دبیرکل کارگزاران چندی‌پیش بیان کرده بود و البته در برخی نقاط هم تأیید شده و همراهانی یافته بود.

با توجه به این سه نکته، حالا می‌توان به سوال اول رجوع کرد و چپش سیاسی و میدانی امروز اصلاحات را بررسی کرد. تاکنون حداقل انتشار سه لیست از جریان اصلاح‌طلب قطعی است، فهرست یاران هاشمی، فهرست برای ایران و نهایتاً فهرستی که عارف قرار است منتشر کند. این در کنار یکی، دو لیست دیگری است که وعده آن داده شده. این وضعیت و تشتت امروز اصلاح‌طلبان حتماً امری خودخواسته و طراحی شده نیست، بلکه ناشی از یک جبر سیاسی و در اثر ناکارآمدی سنگین دولت، شورای شهر و فراکسیون امید مجلس است و با وجود اینکه چندلیسته شدن اصولگرایان، اصلاحاتی‌ها را قدری به موفقیت امیدوار کرده است اما

همچنان آنها درگیر نحوه کنش سیاسی هستند و در این میان از همه مهم‌تر، دوره‌ای بزرگی است که محمد خاتمی پیش‌رو دارد، یعنی به انتخابات ورود کرده یا به صورتی غیررسمی از لیست‌ها حمایت کند (مانند فهرست کارگزاران که آن‌تر روز گذشته روی صفحه یک روزنامه سازندگی دیده می‌شد).

اصلاح‌طلبان امروز محتاج حمایت چهره‌های سیاسی مانند خاتمی هستند، چنانکه مجید انصاری به‌صراحت آن را عنوان کرده بود، اما مسیر باز و امکانات فراهم نیست، خاتمی اگر هم بخواهد به‌راحتی نمی‌تواند به انتخابات ورود کند، چراکه خودش هم به‌خوبی می‌داند ۹۸، ۹۴ نیست و تکرار دیگر جواب نمی‌دهد.

بدهید. آیا فکر می‌کنید در دور آینده انتخابات به حرف من و شما مردم پای صندوق‌ها خواهند آمد؟ بعید می‌دانم مگر اینکه در یک‌سال آینده تحوّل رخ دهد. همین حرف و البته انتقادات وی از روحانی و حتی آن‌جاکه از مردمی که شرایطشان در دولت‌های یازدهم و دوازدهم بدتر شده بود عذرخواهی کرد، نشان داد او هم از رای‌آوری ناامید شده و می‌داند بدنه اجتماعی اصلاحات تا کجا ناامید شده و دیگر به وعده‌ها اعتماد نخواهد کرد.

سوم: نکته مهم دیگری در این میان قابل‌توجه است. اصلاح‌طلبان مقبولیت سیاسی سابق را از دست داده و حالا به چه کم، چه کتم افتاده‌اند، این جای خود، اما اینکه

گرفته و در عین حال اقدام نکرده‌اند. موضوعی که به‌نظر می‌رسد قبل از هر فرد دیگری، شامل محمدرضا عارف هم هست و احتمالاً نفر اول آن ۱۱۰ نفر، کسی نبوده جز رئیس شورای عالی و از این‌رو اینکه چرا او و دیگر چهره‌های موجه اصلاح‌طلب که با وجود اطمینان از تأیید در شورای نگهبان، نسبت به این کار اقدام نکرده‌اند باید مورد بررسی قرار گیرد. **دوم:** چرایی تزلزل در مراجعه به ستاد انتخابات و ثبت‌نام را باید در اظهارات شخص محمد خاتمی جست‌وجو کرد. دقیقاً یک‌سال پیش و در اسفندماه سال ۹۷ او در دیدار با اعضای فراکسیون امید حرف مهمی می‌زند و می‌گوید: «دیگر خیلی سخت است که به مردم بگوییم بایاید رای

طراحی نهفته و برخی دیگر مخالفتند و می‌گویند جبر زمانه اصلاحات را به این ورطه کشانده است. خلاصه صورت این مساله و تناقض یادشده هم این است که چطور گفته می‌شود اصلاح‌طلبان در انتخابات کاندیدایی ندارند، لذا رسماً وارد نمی‌شوند، ولی در مقابل لیست‌ها یکی پس از دیگری به میدان سیاست می‌آیند؟ پاسخ به این سوال چه از نگاه گروه اول باشد یا دوم، مبنای یکسان و ادله بنیادی واحدی دارد که هیچ‌کس آن را انکار نمی‌کند.

اول: اکنون مشخص شده که هسته مرکزی اصلاحات که زیر عیای محمد خاتمی قرار دارند، دستور ثبت‌نام را از وی

رادیکال‌ها بلای جان انتخابات

سردار سازندگی در سال‌های ۷۸ و ۸۴ بود. امیدواریم این بار هوش هیجانی دوستان درست عمل کرده باشد. «علاوه‌بر روح، محمود صادقی نماینده کنونی مردم تهران در مجلس هم نوشت: «بیانیه کارگزاران سازندگی بار دیگر ذات فرصت‌طلبانه الیگارش‌مدعی اصلاح‌طلبی را آشکار کرد.» او البته پیش از این هم نسبت به سازندگی منتقدانه وارد شده و همان روزهایی که انتقادهای اعضای سازندگی و دیگر گروه‌های اصلاح‌طلب نسبت به شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاحات بالا گرفته بود، گفت: «پیوند کارگزاران با اصلاح‌طلبان از ابتدا بیش از آنکه هویتی باشد، سیاسی بود. بهترین توصیف برای این جریان همان راست‌مدرن برآمده از است سنتی است. خاستگاه اصلی الیگارش‌مدعی در نظام جمهوری اسلامی ویی اعتنا و بلکه معارض با عدالت اجتماعی که تبار اصلی اصلاح‌طلبان است.»

پاسخ به این نظرات البته از سوی فعالان سیاسی کارگزاران که حالا می‌گویند بزرگان اصلاحات (که مفهومی جز سیدمحمد خاتمی را در پی ندارد) هم از آنها در جریان انتشار لیست برای انتخابات مجلس حمایت کرده‌اند، شاید تندتر از آن چیزی بود که اعضای اتحاد ملت گمان می‌کردند. اکبر منتجبی، عضو حزب کارگزاران در مطلبی که روز جمعه منتشر کرد و فردایش در روزنامه سازندگی هم چاپ شد، در پاسخ به روح متذکر شد او تاریخ را وارونه روایت کرده است. او نوشت: «شما به‌عنوان یک کشتگر سیاسی مخیر به این هستید که در انتخابات شرکت بکنید یا نکنید؛ لیست بدهید یا ندهید؛ بر بوق تحریم بدمید یا ندمید؛ ناامیدی را ترویج بکنید یا نکنید؛ اما نمی‌توانید تاریخ را وارونه روایت کنید و روز را شب جا بزنید.» منتجبی که روح را یک فعال رسانه‌ای معرفی می‌کند و نه سیاسی، در یادداشت خود مثال‌هایی از جمله ماجرای شکست مصطفی معین، کاندیدای حزب مشارکت در سال ۸۴ را آورده و سپس نوشته است: «در اینکه مردم ناامید هستند و دلخور شکی نیست اما بهتر است به‌جای آنکه سوار موج ناامیدی و دلخوری مردم شوید، برگردید و ببینید در چند سال گذشته چه در مجلس و چه در شهرداری چه کردید؟ آقای عارف، رئیس فراکسیون امید یکی از اعضای هیات‌موسس حزب مشارکت بود، چرا او و فراکسیون امید که با حمایت خاتمی به مجلس راه یافتند، این چنین منفعل بودند در حالی که جمع قابل‌توجهی از اعضای مجلس را همراه داشتند؟ پاسخ صادقانه به این پرسش‌ها و پرسش‌های مشابه و نیز عذرخواهی از مردم، ممکن است – البته ممکن است – درصی از اعتبار از دست رفته شما را بازگرداند. در غیر این صورت با وارونه جلوه‌دادن تاریخ هیچ اتفاقی نمی‌افتد.»

در حالی که عمده افراد و جریان‌های اصلاح‌طلب تصمیم گرفته‌اند در انتخابات شرکت کنند و نه تنها شرکت که با تمام قوا لیست داده و به رقابت سیاسی بپردازند، همچنان برخی اعضای رادیکال این جریان سیاسی منتقد کشتگری فعال در انتخابات هستند و معتقدند با تحریم انتخابات باید نسبت به عملکرد شورای نگهبان و حتی بالاتر از آن یعنی نظام اعتراض کرد.

پنجشنبه و جمعه گذشته و در حالی که از مدتی قبل پیش‌بینی می‌شد و خبر آن هم رسانه‌ای شده بود، حزب کارگزاران سازندگی برخلاف تصمیم اعلامی شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح‌طلبان نسبت به انتشار لیست انتخاباتی اقدام و هم ۳۰ کاندیدای خود را برای تهران معرفی کرد؛ لیستی که نمایه تمام اصلاح‌طلبانه ندارد و به گفته روزنامه سازندگی، تلفیقی از اصلاح‌طلبان و اعتدال‌گرایان است. البته این نکته دوم را باید هم‌تراز نکته اول و مهم و در جریان کنش‌های سیاسی اصلاح‌طلبان راهبردی بدانیم، چراکه اساساً نه تنها ارائه لیست از سوی سازندگی نوعی مخالفت با افراد رادیکال این جریان بود که ائتلاف دوباره با احزابی چون اعتدال و توسعه و تیم نزدیک به دولت، نفی راهبردی است که اتحاد ملتی‌ها و چند حزب دیگر اصلاح‌طلب در پیش گرفته بودند و هرگونه ائتلاف با احزاب غیراصلاح‌طلب را منتفی می‌دانستند.

آنچنان که اصلاح‌طلبان در این یکی، دو روز گذشته به‌جز اتحاد ملت و اعتماد ملی، دیگر جریان‌ها و گروه‌های متناسب به این جریان فعالیت‌های خود را آغاز کرده‌اند و لیست‌هایشان هم منتشر شده یا قرار است منتشر شود. در کنار محمدرضا عارف، ریاست شورای عالی که گفته شده لیست اختصاصی خود را برای تهران منتشر خواهد کرد، اجزایی چون مجمع روحانیون مبارز، مردم‌سالاری، همبستگی، ندای ایرانیان، مجمع اسلامی فرهنگیان و... از جمله مجموعه‌هایی هستند که اکنون در کنار سازندگی منتقد سکوت و تحریم هستند و لذا فعالانه وارد انتخابات شده‌اند. همین رفتار هم البته باعث شده طی یکی، دو روز گذشته صدای اهالی تحریم درآمده و انتقاداتی بعضاً تندی روانه آنها شود.

یکی از این انتقادات، یادداشت محمد جواد روح، عضو دفتر سیاسی حزب اتحاد ملت بود که خطاب به کارگزاران‌ها نوشت: «حق هر حزب سیاسی است که بنابر تحلیل خود از مجموعه شرایط و فضای سیاسی در قبال انتخابات موضع‌گیری کند. کارگزاران هم از این قاعده مستثنا نیست. فقط جا دارد یادآور شویم که این حزب، از انتخابات مجلس پنجم تاکنون، هرگاه بدون ائتلاف و اتحاد با جناح چپ عمل کرده، شکست خورده است. مهم‌ترین آنها هم دو شکست

اصلاح‌طلبان با ۵ لیست می‌آیند

کواکبیان دبیرکل حزب مردم‌سالاری، علیرضا محبوب دبیرکل خانه کارگر، داوود محمدی دبیرکل انجمن اسلامی معلمان، محمدحسین مقیمی استاندار پیشین تهران، محمدرضا راه‌چمنی دبیرکل حزب وحدت و همکاری، علی داستانی از اعضای شورای مرکزی حزب همبستگی، سهیلا جلودارزاده عضو خانه کارگر، امیر عسگری از مجمع فرهنگیان ایران اسلامی، افشین اعلا فعال سیاسی، پروانه مافی عضو شورای مرکزی کارگزاران، اعظم صمصامی عضو مجمع فرهنگیان ایران اسلامی، محمدرضا بادامچی عضو حزب اسلامی کار، محمدهادی انتشاری فعال سیاسی اصلاح‌طلب، فریده اولادقیاد از نمایندگان فعلی مجلس، فخرالدین صابری نماینده ادوار مجلس، سعید باقری فعال سیاسی اصلاح‌طلب، محمدرضا شریفی اقتصاددان، زهرا ساسی از اعضای خانه کارگر و نماینده فعلی مجلس، محمدعلی وکیلی روزنامه‌نگار، سیدفرید موسوی، محسن علیجانی، محمدرضا نجفی، مهدی شیخ و ابوالفضل سروش از نمایندگان فعلی مجلس، محمدحسین شیخ‌محمدی و وحید توتونچی از فعالان سیاسی اصلاح‌طلب، حسن انصاری عضو حزب آزادی، علی حسین رضاییان عضو شورای مرکزی انجمن مدرسین دانشگاه‌ها و حبیب پارسا عضو سازمان نظام مهندسی را در خود جای داده است.

بازی لیست‌های احزاب اصلاح‌طلب البته به همین جامحدود نشد و این‌طور که محمدسالاری، قائم‌مقام دبیرکل حزب همبستگی اعلام کرده این حزب نیز مانند کارگزاران سازندگی لیست مستقل خواهد داد؛ لیستی که البته قرار نیست الزاماً کامل و ۳۰ نفری باشد. سالاری البته درباره شرکت نکردن حزب متبوعش در ائتلاف احزاب اصلاح‌طلب توضیح به‌خصوصی ارائه نداده و فقط به همین میزان بسنده کرده که این لیست احتمالاً اشتراکات زیادی با لیست‌های موزی خواهد داشت. این آخرین لیست اصلاح‌طلبی نیست که وارد رقابت‌های انتخاباتی می‌شود و آن‌طور که روزنامه سازندگی بی‌روبر خبر داده، لیست اختصاصی محمدرضا عارف، رئیس شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح‌طلبان هم در راه است. بر این اساس، گویا محمدرضا عارف به‌عنوان رئیس فراکسیون امید مجلس دهم تصمیم گرفته فهرستی شامل همه نامزدهای فراکسیون در تهران منتشر کند.

روزنامه اعتماد هم روز گذشته خبر داد تشکیلات خانه کارگر تصمیم گرفته با یک لیست اختصاصی چهارنفره در این انتخابات شرکت کند؛ لیستی مرکب از علیرضا محبوب، سهیلا جلودارزاده، محمدرضا بادامچی و زهرا ساسی، اعضای شورای مرکزی این مجموعه که اگرچه نام‌شان در فهرست کارگزاران هم به چشم می‌خورد اما گویا تصمیم‌شان برای حضور مستقل جدی است. آن‌طور که اعتماد می‌نویسد ناشناخته‌بودن اکثر اعضای لیست کارگزاران و غیبت نام‌هایی چون مصطفی کواکبیان، محمدعلی وکیلی و مهدی شیخ احتمالاً مردم‌سالاری را هم به صرافت لیستی مجزا خواهد انداخت.

هرچه هست به‌نظر می‌رسد در شرایطی که تا پیش از این، اصلاح‌طلبان، رصلاحت‌ها را عامل محدودیت در معرفی کاندیدها تلقی می‌کردند تا اینجای کار دست کم به سه لیست قطعی اصلاح‌طلب مواجهیم و احتمالاً لیست‌های دیگری هم طی روزهای آینده وارد کارزار انتخابات خواهد شد؛ لیست‌هایی که با انتشارشان بیش از هرچیز شعار انتخابات غیررقابتی و درون گروهی رنگ می‌بازد و جریان حامی تحریم و ایده مشارکت چراغ خاموش را در جایگاه بازنده انتخابات می‌نشانند.

